

Rok 1891.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXII. — Wydana i rozesłana dnia 21. maja 1891.

(Zawiera Nr. 62.)

62.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, ministerstwa skarbu, ministerstwa handlu i ministerstwa obrony krajowej, w porozumieniu z c. i k. wspólnym ministerstwem wojny z dnia 17. maja 1891,

którem wydają się przepisy w przedmiocie sprzedaży prochu.

Na zasadzie artykułu XVI. patentu cesarskiego z dnia 31. marca 1853 (Dz. u. p. Nr. 90), tyczącego się zniesienia monopolu salety z zatrzymaniem monopolu prochu strzeleckiego, wydają się w przedmiocie sprzedaży prochu, o ile nią nie zajmują się bezpośrednio zakłady lub organa administracyjne wojskowe, następujące przepisy:

§. 1.

Do sprzedawania prochu, przez który rozumieją się wszelkie wyroby, przedmiotem monopolu pro-

chu będące, uprawnione są jedynie te osoby, które posiadają do tego pozwolenie.

§. 2.

Pomiędzy sprzedawcami prochu rozróżnia się drobnych sprzedawców od hurtownych.

Drobnymi sprzedawcami są ci, którym wolno zbywać proch jedynie konsumentom, hurtownymi sprzedawcami ci, którzy mogą tylko wydawać proch drobnym sprzedawcom, upoważnionym do pobierania go od nich.

Sprzedawcom hurtowym może być udzielone pozwolenie także do drobnej sprzedaży jeżeli o to proszą.

§. 3.

Pozwolenia do sprzedawania prochu udziela w porozumieniu z właściwą Władzą administracyjną I. instancji ten Skład materyałów artyleryi (filialny), od którego ubiegający się o pozwolenie zamierza proch pobierać.

Jeżeli proch ma być pobierany za pośrednictwem sprzedawcy hurtownego, właściwym do udzielania pozwolenia na drobną sprzedaż prochu jest ten Skład materyałów artyleryi (filialny), od którego pobiera go hurtowny sprzedawca.

§. 4.

Pozwolenia do sprzedawania prochu udzielone być mogą tylko takim osobom własnowolnym, które zasługują na zaufanie i rozporządzają stosownemi lokalami do sprzedawania w nich i zachowywania prochu.

§. 5.

Celem uzyskania pozwolenia ubiegający się o nie winien podać prośbę do właściwego Składu materyałów artyleryi (filialnego) (§. 3).

W prośbie tej ubiegający się o pozwolenie wykazać ma wiek swój i podać, w którym miejscu chce uprawnienie swoje wykonywać, czy chciałby trudnić się hurtownią czy drobną sprzedażą, czyli też jedną i drugą, tudzież, gdzie życzy sobie pobierać proch i w jakiej za każdym razem największej ilości a wreszcie jakie lokale mają być przeznaczone do sprzedawania w nich i do zachowywania prochu.

Gdy chodzi o sprzedaż hurtowną, Skład materyałów artyleryi (filialny) posyła podanie do wspólnego ministerstwa wojny. Ministerstwo to, jeżeli zaprowadzenie zamierzonej sprzedaży hurtowej uzna za niedopuszczalne, uwiadomi o tem ubiegającego się o pozwolenie za pośrednictwem Składu materyałów artyleryi (filialnego).

Gdy chodzi o drobną sprzedaż, a Skład materyałów artyleryi (filialny) uzna w ogólności udzielenie pozwolenia dla propowanego miejsca za niedopuszczalne, uwiadomi o niedopuszczalności prośby, ubiegającego się o pozwolenie, któremu wolno odwołać się w ciągu dni 14 do komendy hrygady artyleryi nad Składem przełożonej (do dyrektora artyleryi, dyrektora arsenalu artyleryi), a gdyby to było bezskutecznem, również w przeciągu dni 14 do wspólnego ministerstwa wojny.

§. 6.

Jeżeli zaś organa administracji wojskowej uznają udzielenie pozwolenia w ogólności za dopuszczalne, posyłają podanie do właściwej Władzy administracyjnej I. instancji, która w miejscach, gdzie istnieją rządowe Władze bezpieczeństwa, winna się z nieni porozumieć.

Jeżeli ubiegający się o pozwolenie nie jest własnowolnym, lub jeżeli Władza administracyjna nie uznaje go za zasługującego na zaufanie, winna odesłać prośbę Składowi materyałów artyleryi (filialnemu) do odrzucenia.

W przeciwnym razie, gdy chodzi o sprzedaż, w której największa ilość prochu na składzie wynosić ma przeszło 15 kilogramów, lub o magazyn pro-

chu, Władza administracyjna I. instancji zarządza pertraktacyją komisyjną na miejscu, w której reprezentant gminy i ubiegający się o pozwolenie mają uczestniczyć i o której uwiadomić należy sąsiadów, ażeby mogli czynić zarzuty. Gdy chodzi o magazyn prochu, przyzwać należy do pertraktacji komisyjnej reprezentanta administracji wojskowej.

Gdy zamierzone jest założenie magazynu prochu, ubiegający się o pozwolenie winien dołączyć do prośby lub przynieść na pertraktacyją komisyjną rysunki, za pomocą których można rozpoznać sytuację, miejsce, na którym ma stanąć magazyn i rozbudowę budowli.

Pertraktacyją komisyjną trzeba ile możliwości połączyć z pertraktacyją tyczącą się podania o pozwolenie do wystawienia budynku.

Gdy chodzi o sprzedaż, w której największa ilość prochu na składzie wynosić ma nie więcej jak 15 kilogramów, nie zarządza się pertraktacji komisyjnej.

Jeżeli ma zajść zmiana tylko w osobie sprzedawcy prochu, a lokale przeznaczone do sprzedawania w nich i zachowywania prochu, tudzież ilość największa prochu na składzie nie mają uleż zadnej zmianie, można odstąpić od badania komisyjnego.

§. 7

Budynki, w których odbywać się ma sprzedaż hurtownia prochu, jakoteż magazyny prochu powinny być ile możliwości odosobnione.

Co do budynków takich trzeba mieć na względzie ilość prochu, odległość miejsca, które ma być wybrane, od przedmiotów sąsiednich w razie eksplozji zagrożonych i stosunki miejscowe. Przedmioty sąsiednie zagrożone dzielą się pod względem rozciągłości niebezpieczeństwa na dwie klasy.

Do I. klasy należą: budynki ubiegającego się o pozwolenie nie należące do zakładu lub magazynu, tudzież budynki zamieszkałe, których posiadacze dali na piśmie zezwolenie, nakoniec ulice i drogi mało używane.

Do II. klasy należą: wszystkie inne domy zamieszkałe i zagrożone budynki, budowle i zakłady, kolejie żelazne, drogi wodne, gościnice rządowe, krajowe, powiatowe i konkurencyjne, tudzież drogi bardzo używane, w ogólności te przedmioty, względnie których nieszczęście przybrać może większe rozmiary.

Odległość najmniejszą sprzedaży hurtowej prochu jakoteż magazynów od rzeczonych przedmiotów zagrożonych ustanawia się jak następuje:

1. Dla ilości aż do 100 kilogramów prochu, od wszystkich przedmiotów I. i II. klasy 100 metrów;

2. dla ilości nad 100 aż do 500 kilogramów prochu, od przedmiotów I. klasy 100, od przedmiotów II. klasy 200 metrów;

3. dla ilości nad 500 aż do 2500 kilogramów prochu od przedmiotów I. klasy 200, od przedmiotów II. klasy 350 metrów;

4. dla ilości nad 2500 aż do 10.000 kilogramów prochu, od przedmiotów I. klasy 450, od przedmiotów II. klasy 750 metrów.

Gdy stosunki naziomu są szczególnie pomyślne, można też odległości te zmniejszyć.

Do założenia magazynu prochu na więcej niż 10.000 kilogramów prochu potrzebne jest oddzielne zezwolenie wspólnego ministerstwa wojny, które wydane będzie w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych.

§. 8.

Magazyny prochu, miesiące w sobie aż do 100 kilogramów prochu, mogą być zrobione z prostych, szczerelnie spojonych, suchych ścian deszczkowych, ze wszystkich stron, z wyjątkiem tej gdzie są drzwi, otoczonych i nakrytych warstwą piasku lub ziemi z kamieni oczyszczoną na 1 metr grubą, drzwi zaś znajdują się mają po tej stronie, która w razie wybuchu najmniej byłaby zagrożona. Większe magazyny powinny być zbudowane z lekkiego drzewa i tekture dachową lub podobnym lekkim materiałem nakryte.

Kamieni używać wolno tylko do fundamentów, części składowych metalowych tylko na okucia do drzwi i okien, na zamknięcia i według okoliczności na piorunochrony.

Gdy nie można obejść się bez użycia części żelaznych wewnętrz magazynów, części te powinny być ile możliwości osłonięte drzewem, albo powleczone płotnem, skórą itp. lub pomalowane farbą olejną, którą trzeba częściej odnawiać. Należy przestrzegać, żeby w takich konstrukcjiach metalowych, mianowicie zaś co się tyczy rurki i trzpienia zamknięć, tarcie żelaza o żelazo nie miało miejsca. W tym celu pomiędzy powierzchniami ocierającymi się o siebie umieścić należy blaszkę cynkową, albo jedna z tych części zrobiona być powinna z miedzi, bronzu lub mosiądu.

Czy potrzebne są piorunochrony zdecydować należy na pertraktacji komisyjnej, stosując się w tej

mierze do przepisów o piorunochronach dla wojskowych magazynów prochu i amunicji.

Dach, jakoteż ściany, jeżeli mają być otynkowane, powinny być powleczone zawsze tylko jasną farbą. Wiązania drewniane, które łatwo mogłyby zapalić się od iskier, uczynić należy mniej zapalnymi przez powleczenie ich stosownem pokostem lub impregnowanie.

Gdyby magazyn prochu nie był od strony zagrożonych przedmiotów sąsiednich zakryty osłonami naturalnymi (gruntem falistym, ścianami wąwozu, gęstym lasem itp.), usypane należy wał z ziemi, sięgający aż po szczyt dachu. Szerokość korony wału wynosić powinna najmniej 1 metr a podnóżie osłaniającej masy ziemi powinno być najmniej o 1 metr oddalone od ściany zewnętrznej magazynu. Skosy powinny być odartione. Dla magazynów na 100 aż do 1000 kilogramów prochu dostatecznym będzie wał ziemny we wszystkich tych miejscach gdzie i o ile przedmioty sąsiednie nie są zagrożone, 0,5 metra szerokości w koronie mający i na 0,5 metra u podnóża skosu oddalony od magazynu.

Osłona z zwietrzałych skał, gruzów lub murów nie jest dozwolona.

Otwory powietrzne magazynów powinny być odpowiednio zabezpieczone.

Na ułatwienia może ze względu na stosunki zezwolić komenda brygady artylerii (§. 5) w porozumieniu z Władzą administracyjną krajową.

§. 9.

Jeżeli ubiegający się o pozwolenie na drobną sprzedaż prochu, nie zamierza utrzymywać magazynu prochu, największa ilość zapasu prochu, której pobieranie ma onemuż być dozwolone, nie może przenosić 30 kilogramów. Z tych najwięcej 15 kilogramów pozwala się trzymać w lokalu sprzedaży; reszta powinna być złożoną w innym lokalu.

W przypadku przewidzianym w ustępie poprzedzającym można odstąpić od warunku co do odsobnienia lokalów, w których proch jest sprzedawany i zachowywany, od innych budynków zamieszkałych.

§. 10.

Jeżeli nie będą uczynione żadne zarzuty, ani przeciwko położeniu i jakości budynku, w którym proch ma być sprzedawany lub przeciw położeniu i jakości budynku przeznaczonego na magazyn prochu, ani też przeciw największej ilości prochu, która ma być złożona w lokalu sprzedaży i po za jego

obrębem w tym samym domu, lub w magazynie, Skład materyałów artyleryi (filialny) w porozumieniu z Władzą administracyjną wydaje pozwolenie piśmienne i za pośrednictwem Władzy administracyjnej uwiadania o tem gminę i sąsiadów granicznych. W razie przeciwnym odmawia się pozwolenia.

§. 11.

Przeciwko udzieleniu pozwolenia służy gminie i sąsiadom granicznym, którzy przez zaprowadzenie sprzedaży lub magazynu prochu poczytują się za zagrożonych, przeciwko zaś odmówieniu pozwolenia służy ubiegającemu się o pozwolenie prawo odwołania się w terminie 14-dniowym do komendy brygady artyleryi (§. 5), która rozstrzyga w porozumieniu z Władzą administracyjną krajową.

Przeciwko temu ostatniemu orzeczeniu można odwołać się w takim samym terminie do wspólnego ministerstwa wojny, które decyduje w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych.

§. 12.

Pozwolenie do sprzedawania prochu (§. 1) nie może być udzielone osobie posiadającej już konsens na sprzedaż środków rozsadzających, których tyczy się rozporządzenie ministerialne z dnia 2. lipca 1877 (Dz. u. p. Nr. 68).

§. 13.

Z upoważnienia do sprzedawania prochu wynika tylko prawo osobiste, które Władza nadająca może według okoliczności odebrać i którego też uprawniony rzecie się może, którego jednak nie można ani odziedziczyć, ani zastawić, ani też w inny sposób na drugiego opłatnie lub nieopłatnie przeńieść. Jednakże przy nadawaniu tego uprawnienia w przypadkach na wzgórę zasługujących baczyć się będzie na dziedziców sprzedawcy prochu.

Sprzedawcom prochu nie wolno przerwać sprzedaży według upodobania i są obowiązani sprzedawać go jeszcze przez ośm tygodni licząc od dnia wypowiedzenia pozwolenia.

§. 14.

Sprzedawcy nie wolno ani sprzedawać lub zachowywać prochu w innych miejscach, ani też mieć kiedykolwiek w każdym z osobna lokalu na za-

chowywanie prochu przeznaczonym większych zapasów nad te, które w danym mu na sprzedaż prochu pozwoleniu są wyrażone.

Do każdej zamierzonej zmiany w lokalach na zachowywanie i do sprzedawania prochu przeznaczonych, tudzież do każdego zamierzonego powiększenia ilości największej prochu jaką sprzedawca ma zawsze utrzymywać, potrzebne jest nowe pozwolenie. W przypadkach takich stosują się odpowiednio §§. 3 i 5 aż do 11.

§. 15.

Sprzedawcy prochu są upoważnieni udawać się osobiste lub przez pełnomocników do posiadaczy kopalń i kamieniołomów, do przedsiębiorstw budownictwa itp. po zamówieniu na proch do rozsadzania, jednakże próbek prochu nie wolno im w takich razach ze sobą wozić.

§. 16.

Pozwolenie na sprzedaż prochu i taryfa cen urzędownie ustanowiona powinny być w lokalu sprzedaży widzialnie dla wszystkich wywieszone, od wszelkiego uszkodzenia lub zbrukania zabezpieczone i nie wolno sprzedawcy zmienić taryfy pod żadnym pozorem.

Nie wolno sprzedawać prochu ani drożej, ani taniej niż taryfa przepisuje.

§. 17.

Sprzedawcy prochu, którym pobierać wolno proch tylko ze składów każdemu wyznaczonych, powinni starać się zachowywać go jak najlepiej i wydawać go kupującym w takim stanie w jakim go otrzymali.

Wszelkie przeinaczanie przedmiotów monopolu, np. mieszanie rozmaitych gatunków prochu ze sobą, przesiewanie prochu, dodawanie innych materiałów, tudzież sprzedawanie prochu co do jakości popsu tego jest sprzedawcom prochu zakazane.

§. 18.

Do zachowywania prochu w lokalu sprzedaży i w drugim miejscu, jeżeli drobnemu sprzedawcy pozwolono w nim go trzymać, wybierać należy strony jak najbardziej zacienione i bezpieczne. Piszczelki podpalowe i strzelające, przedmioty zapalne lub wybuchające umieszczać należy jak najdalej od prochu.

Drobni sprzedawcy obowiązani są gatunki prochu znajdujące się w lokalu sprzedaży, a które nie są im w puszkach blaszanych lub kartonach dostarczane i muszą być wydawane konsumentom w pierwotnym opakowaniu, podzielić na mniejsze ilości wynoszące nie więcej jak po jednym kilogramie i każdą taką część zachowywać w osobnej puszcze dająccej się szc泽nie zamknąć.

Zapasy prochu grupować należy w taki sposób, żeby nigdy więcej jak trzy kilogramy prochu nie stały w tem samem miejscu lokalu i żeby miejsca te były jak najbardziej oddalone od siebie i ile można bezpieczne.

§. 19.

Przy wszelkich czynnościach z prochem zachowywać należy jak największą ostrożność i posiadacz pozwolenia może zlecać je tylko osobom wypróbowanym i zasługującym na zaufanie.

Gięzarki przeznaczone do ważenia prochu, tudiż narzędzi i wszelkie przedmioty przeznaczone do czynności z naczyniami lub w naczyniach, w których proch jest zapakowany itp. nie powinny być z żelaza, ani mieć części składowych żelaznych.

Zamiast żelaza używać należy miedzi, bronzu lub mosiązdu.

W szczególności do otwierania i zamykania naczyni proch zawierających używać wolno narzędzi wyłącznie drewnianych lub miedzianych.

Beczek i pak prochem napełnionych nie wolno przewracać, toczyć lub suwać, ani też obracać około punktu oparcia, owszem trzeba je zawsze z wielką ostrożnością dźwigać, a beczki przenosić na noszach do prochu przeznaczonych.

Naczynia proch zawierające podnosić należy i stawiać zawsze z największą ostrożnością i chronić je należy troskliwie od trącenia jakoteż unikać wszelkiej takiej czynności, któryby wystawiła proch na trącenie lub gwałtowne ciśnienie.

Gdyby się proch wysypał, przyczynę tego należy zbadać i usunąć a rozsypany proch starannie znieść i stosownie do okoliczności uprzątnąć.

Proch czarny, niezdatny do użytku, uczynić należy nieszkodliwym przez wyługowanie wodą.

W miejscach czynności beczki i paki z prochem stawia się wiekiem do góry na płachtach; gdy jest ziemia miękka, na deskach, płachtami nakrytych.

Przed otwarciem takiego naczynia trzeba wszystkie części jego powierzchni zewnętrznej pęzlem szczecinowym z pyłu oczyścić.

Zabierając się do zamknięcia, oczyścić należy jak najstarszanie wszystkie części naczyni z pyłu prochowego jeżeli się weisnął. Naczynia, które służyły do zachowywania prochu i nie mają już być do tego używane, trzeba przed oddaniem do sklepu lub na inny użytek gruntownie oczyścić z przylegających szczątków prochu a to w miarę potrzeby przez wyciącie lub wymycie.

§. 20.

Wewnątrz i zewnątrz magazynu prochu panować musi najścisłszy porządek i jak największa czystość.

Zachowywanie w magazynach prochu przetwórz podpałowych i strzelających, przedmiotów zapalnych i wybuchających jest zasadowo zakazane.

Proch umieszczać należy w magazynach gatunkami, w taki sposób, żeby naczynia nie mogły żadną miarą przewrócić się lub spaść, zesunąć się lub stoczyć.

Naczynia nie można piętrzyć jedno na drugiem wyżej niż na to z zupełnym bezpieczeństwem pozwala wytrzymyłość ścian tychże naczyni.

Gdy proch jest zapakowany w beczkach, stawia się zwyczajnie trzy a tylko wyjątkowo, w braku miejsca, cztery beczki jedną na drugiej.

Przy wykonywaniu robót w magazynach prochu osobom do tego przeznaczonym nie wolno mieć przy sobie przedmiotów ogień wzniecających.

Palenie tytoniu i w ogóle czynności grożące pożarem są surowo zakazane, zarówno w magazynach jak i w ich pobliżu.

W stosownych miejscach okolicznych wystawić należy osobne tablice z ostrzeżeniami ten zakaz zawierającymi.

Do prac w magazynie używać należy pod stosownym dozorem tylko tylu robotników ilu niezbędnie potrzeba i nikomu zresztą nie należy pozwalać wchodzić do magazynu.

Robotnicy powinni być silni i wchodząc do magazynu powinni równie jak każda inna osoba tamże się udającą, wdziewać obuwie piłsniowe, którego dostateczna ilość powinna być zawsze w zasobie.

Beczki i paki z prochem przed złożeniem ich w magazynie oczyścić należy dokładnie z piasku, pyłu itp.

lle możliwości wystrzegać się należy wchodzenia do magazynów nocą. Gdy zaś trzeba udać się do nich ze światłem, do przyświecania wolno wnosić tylko latarnie bezpieczeństwa, jednakże używanie do nich nafty za materiał oświetlający jest zakazane.

Gdy około magazynu lub w magazynie, w którym proch się znajduje, mają być wykonane jakieś roboty lub naprawki, trzeba zwyczajnie wprzód po wynosić proch z budynku. Gdy zaś idzie tylko o jakiś przedmiot, który łatwiej niż proch i bez wzniecenia niebezpieczeństwa można wynieść z magazynu, przedmiot ten należy zrobić lub naprawić poza obrębem niebezpiecznego miejsca.

§. 21.

Pod względem poboru prochu z magazynów skarbowych, jakież zaopatrywania się w proch przez sprzedawców, pod względem pakowania rozmaitych przedmiotów monopolu, ich transportu, tudzież, o ile już paragrafy poprzedzające nie zawierają odnośnych przepisów, pod względem składania prochu w lokalach sprzedaży i magazynach, wreszcie pod względem postępowania w nich, Władza wojskowa uważać będzie zawsze piśmiennie sprzedawców prochu o wydanych w tej mierze zarządzeniach i sprzedawcy winni stosować się do nich ściśle. W szczególności co się tyczy transportu prochu kolejami żelaznymi trzymać się należy obowiązujących pod tym względem przepisów ruchu kolejowego i bezpieczeństwa.

§. 22.

Dozór nad wykonaniem postanowień rozporządzenia niniejszego porucza się pod względem bezpieczeństwa

czelista Władzom administracyjnym 1. instancji i Władzom policyjnym rządowym, które winny działać w prozumieniu ze Składami materiałów artyleryi (filialnemi) pod względem interesów monopolu, Władzom administracyjnym i organom zarządu skarbowego.

Do wykonania odnośnych czynności urzędowych Skład materiałów artyleryi (filialny) może też w każdym z osobna przypadku zażądać od Władzy administracyjnej lub od Władzy policyjnej rządowej pomocy żandarmeryi lub rządowej straży bezpieczeństwa.

§. 23.

Wykroczenia przeciwko rozporządzeniu niniejszemu, o ile do nich nie stosują się postanowienia ustawy karnej powszechniej lub ustawy karnej o przestępstwach skarbowych karać będą Władze administracyjne w myśl rozporządzenia ministeryjnego z dnia 30. września 1857 (Dz. u. p. Nr. 198).

O wyrokach sprzedawcę prochu na karę skazujących uwiadomiać należy właściwy Skład materiałów artyleryi (filialny).

§. 24.

Z wprowadzeniem w wykonanie niniejszego rozporządzenia uchylają się §§. 10 i 11 rozporządzenia ministeryjnego z dnia 31. marca 1853 (Dz. u. p. Nr. 91), zawierającego postanowienia szczegółowe co do wyrobu i sprzedaży prochu strzeleckiego.

Taaffe r. w.

Bacquehem r. w.

Welsersheimb r. w.

Steinbach r. w.